

TUCHTRECHTELIJKE MIJMERINGEN

door H. B. J. Sanders

Het lezen van gepubliceerde uitspraken van de tuchtinstanties van het N.I.v.A. is een bezigheid, die zeer verschillende reacties bij de lezer wekt. In het midden latend, hoe deze reacties bij outsiders, al dan niet cliënten van accountants, zullen zijn, kan men zich afvragen hoe de leden van het N.I.v.A. zelf deze publicaties zullen „ervaren”.

En dan moge het reglement op de tuchtrechtspraak in art. 38 zeer prozaïsch stellen „dat het publiceren der beslissingen ten doel heeft bekendheid te geven aan de jurisprudentie van de Raad ten aanzien van zijn opvattingen omtrent beroeps- en vakvraagstukken”, voor wie het debat tijdens de behandeling van dit artikel van het reglement in 1952 ¹⁾ heeft gevolgd is wel duidelijk, dat er meer dan alleen „beroepsuitoefeningsvraagstukken” ²⁾ een rol spelen bij het lezen van een tuchtrecht-publicatie.

Niet ten onrechte is tijdens dit debat door verschillende sprekers gewezen op de waarde van het „uitdragen dat wij, als het bij ons fout is, publiceren dat het onderzocht is en hoe dat is afgelopen” ³⁾. Maar daarbij is telkens weer uitdrukkelijk naar voren gebracht, dat het beoordelen van het vonnis zelf uit deze publicaties niet mogelijk is, met name niet het vormen van een oordeel omtrent de verhouding tussen onderzochte feiten en strafmaat. Besançon drukt scherp uit wat veelal „entre-nous” wordt uitgesproken: „er is vaak in de strafmaat tegenover de overtreding een anticlimax”. Doch even scherp stelt Kastein (pag. 112) dan m.i. terecht: „Voor outsiders is het onmogelijk het verband tussen de feiten en de gehele behandeling voor de Raad van Tucht en de strafmaat te beoordelen. Zelfs het Bestuur, dat overwegen moet of het van een vonnis in appèl zal gaan, kan dit verband moeilijk beoordelen”.

Inderdaad, met name het ontbreken van de openbaarheid van de *behandeling* voor de Raad van Tucht maakt een juist beoordelen van de verhouding: feiten contra strafmaat, onmogelijk. En toch vormt zich bij elke vakgenoot, die de publicatie leest, dit oordeel, ook al wil hij dat misschien zelf niet. En al naar eigen aard en karakter, vak-inzicht en ervaring zal dat oordeel - populair gezegd - luiden: die beklagde komt er maar gemakkelijk af, of: daar zou ik een zwaardere correctie wenselijk achten, of: die straf is toch wel erg zwaar voor deze feiten.

Het mag m.i. dus wel als vaststaand aangenomen worden, dat de vakgenoot-lezer nolens volens tot een oordeelvorming komt, al zal hij voor zichzelf daarbij de correctie aanbrengen, dat een *verantwoord* oordeel hem niet mogelijk is door het ontbreken van te veel gegevens en inzichten, tijdens de behandeling voor de Raad van Tucht naar voren gekomen.

Dit geeft mij de vrijheid, een tweetal uitspraken van de Raad van Tucht en van Beroep ⁴⁾ nader in beschouwing te nemen, niet, om tot een oordeel over de verhouding: feiten en strafmaat te komen (ik aanvaard die derhalve zonder meer) doch om een aspect daaruit naar voren te brengen, dat ons aller interesse verdient en dat tot nu toe in de discussies weinig of niet naar voren kwam.

In het eerste geval (publicatie no. 7 van 1957) rijst voor het geestesoog

¹⁾ De Accountant, 59e jaargang no. 8, juni 1953, pag. 104-114.

²⁾ B. Moret tijdens dit debat pag. 108.

³⁾ Besançon tijdens dit debat pag. 112.

⁴⁾ no. 7 en 8 van 1957, de Accountant van september/oktober 1957, 64e jaargang no. 1.

van de lezer op de accountant, die ervan beschuldigd wordt onrechtmatige onttrekkingen aan een pensioenfonds aan de Raad van Beheer gerapporteerd te hebben zonder daarbij op de ongeoorloofdheid te wijzen, daarbij zelfs richtlijnen voor consolidatie te geven en tenslotte te suggereren als zouden taxatiewaarden voor assurantie en hypothecaire leningen vergelijkbare grootheden zijn.

Na een rechterlijke voorziening is de Raad van Beheer geschorst en door een nieuwe vervangen. Deze geeft een andere accountant opdracht een onderzoek in te stellen naar het beheer over de afgelopen jaren. In zijn rapport oefent deze kritiek op het rapport van de eerste accountant en dit leidt tot een klacht bij de Raad van Tucht door de nieuwe directie.

We zien uit zijn verdediging de beschuldigde accountant voor ons als de man, die - menend dat zijn rapport voor de betrokkenen duidelijk genoeg was, zij waren immers ingewijden - verstrikt geraakt is in de interne verhoudingen en zich te weinig gerealiseerd heeft hoe betrokkenen zijn rapport zullen interpreteren. In zijn verdediging geeft hij zelf toe: „ik heb niet tegen A gezegd, dat ik het verkeerd vond Wel, dat ik een en ander onmiddellijk moest rapporteren en heb erover tussentijds aan de Raad van Beheer gerapporteerd De heren waren zelf competent daarover te oordelen Misschien had ik in mijn brief iets uitvoeriger moeten zijn en bovendien duidelijker moeten uitdrukken dat de voorstellen afkomstig waren van A, niet van mij.”

De accountant slaagt in zijn verweer. Weliswaar meent de Raad van Tucht, dat hij tekortgeschoten is in nauwgezetheid, doch dat dit niet zo ernstig is dat hem terzake een straf of een waarschuwing moet worden gegeven.

De beklaagde zal zich bevredigd gevoeld hebben door deze uitspraak en ondanks dat zal ze toch voor hem een waarschuwing geweest zijn.

Maar de klager is niet bevredigd en met een scherp gesteld requisitor gaat hij in beroep op een zestal punten, die een duidelijk beeld geven van de reden, waarom hij des accountants rapport niet als een eerlijk, onzijdig en nauwkeurig rapport kan zien, aldus de meest elementaire grondslagen van de accountantsarbeid naar voren brengend.

De beklaagde ziet dan met schrik en met ontstemming opnieuw een behandeling van de gehele materie komen, nu voor de Raad van Beroep. Met schrik, omdat er nu opnieuw geoordeeld moet worden. Met ontstemming, omdat hij zijn fouten toch in beginsel erkend heeft, terwijl toch onpartijdige en vakkundige rechters daarover reeds hebben geoordeeld. Ontstemming ook, omdat hij niet kan inzien, welk belang er met deze herhaling gebaat is, immers niemand heeft schade geleden, nu de onrechtmatig onttrokken gelden inmiddels geheel zijn teruggestort.

Daarom grijpt hij naar een nieuw middel ter verdediging: de onontvankelijkverklaring van de tegenpartij, door te stellen dat deze tot indiening der klacht niet bevoegd was omdat hij daarbij geen enkel redelijk belang had.

In het licht van het bovenstaande is zijn reactie begrijpelijk, doch zij brengt hem geen baat. De Raad van Beroep spreekt als zijn oordeel uit dat „dit betoog geen hout snijdt, omdat het Reglement op de Tuchtrechtspraak niet een voorschrift bevat, dat de Raad verplicht een onderzoek in te stellen naar de feiten en omstandigheden, welke een klager tot het indienen van een klacht hebben bewogen; dat naar het oordeel van de Raad de beweegredenen van een klager niet aan een onderzoek naar de gegrondheid van die klacht en een beslissing daarover in de weg behoren te staan.”

En na zijn onderzoek komt de Raad van Beroep tot de uitspraak dat de beklaagde wordt gewaarschuwd „dat hij zich in den vervolge zal hebben te onthouden van handelingen als vorenomschreven.”

In het voorgaande heb ik getracht iets van het menselijk aspect, dat achter de tuchtzaken altijd aanwezig is, te schetsen, meer in het bijzonder met het oog op de poging, de klager onontvankelijk te verklaren. Zij moge in de gegeven omstandigheden begrijpelijk zijn, het rechtsgevoel vindt (dit oordeel blijft geheel voor mijn rekening) toch een zekere bevrediging in het feit, dat daardoor een ongestoord beloop van het recht niet werd belet.

Dat echter dat rechtsgevoel ook geheel anders getroffen kan worden, meen ik te kunnen aantonen door een beschouwing van het tweede geval (publicatie no. 8 van 1957).

In dit geval is de accountant ervan beschuldigd een onvoorwaardelijk goedkeurende verklaring te hebben afgegeven, wetende dat door deviezen-overtredingen een aanmerkelijk deel van het actief gevaar liep verloren te gaan, alsmede van het opzettelijk tegen beter weten in aanzienlijk te laag vermelden in de balans van verplichtingen van en aan een derde.

In een brief ter verduidelijking van zijn klacht geeft klager een lange opsomming van bezwaren, betrekking hebbend op een veelheid van handelingen, waarvan helaas de omvang een hinderpaal vormt om deze in dit artikel te resumeren. Wat bij lezing ervan opvalt is de wat geëxalteerde toon, die een critisch lezer reeds aanstonds prikkelt tot de vraag, wat daarvan nu bij de Raad van Tucht waar zal blijken.

En dan komt de verwondering als de Raad van Tucht zeer grondig ingaat op elk van de klachten; dat klager zijn bezwaren tegen het verweer van de accountant dikwijls niet aannemelijk kan maken; dat klager bovendien in zijn klacht bepaalde gegevens niet had vermeld, die het door hem gegeven beeld doen veranderen; dat ook vaktechnisch gezien de accountant zeer nauwgezet en met veel verantwoordelijkheidsgevoel tewerkgegaan is bij zijn onderzoek en in zijn rapport en dat de Raad van Tucht „de klachten in al haar onderdelen ongegrond” heeft bevonden en dus de klacht afwijst.

Nog groter wordt die verwondering als dan blijkt, dat klager in beroep gaat. Zijn aanval richt zich nu op de Raad van Tucht, die geen zelfstandig onderzoek zou hebben ingesteld naar de gevolgen van door klager beweerde belastingontduiking; de Raad zou door het terugzenden van stukken klager in de verdediging(!) van zijn klacht ernstig hebben bemoeilijkt; de Raad zou hebben geweigerd bewijsstukken van klager in ontvangst te nemen en zijn aanbod tot het leveren van getuigenbewijs hebben gepasseerd, terwijl 's Raads beslissing bovendien in strijd komt met het Deviezenbesluit.

Het zijn uitermate ernstige grieven en de Raad van Beroep gaat er daarom uitvoerig op in. Maar dan blijkt, dat ook deze grieven alle ongegrond zijn, soms zelfs het odium „lasterlijk” verdienen. Zo b.v. de grief, dat geweigerd zou zijn bewijsstukken van klager in ontvangst te nemen. Klager is alsnog in de gelegenheid gesteld deze stukken over te leggen, doch produceert dan slechts enkele stukken, die, zoals de Raad van Beroep fijntjes opmerkt, „voor de beoordeling van de onderhavige zaak van zo ondergeschikt belang zijn, dat de Raad niet kan aannemen, dat appellant bij het formuleren van de hier besproken grief op deze stukken doelde.”

En de Raad van Beroep, overwegend dat „geen der tegen de aangevallen beslissing ingebrachte grieven of bezwaren tot vernietiging dier beslissing zal kunnen leiden, bekrachtigt de beslissing van de Raad van Tucht,” dat betekent derhalve dat de klachten in al haar onderdelen ongegrond zijn bevonden in beide instanties.

Met opzet heb ik in bovenstaande schets één punt uit de zaak achterwege gelaten, n.l. het beroep van beklaagde op de onontvankelijkheid van de klager en de uitspraak van de Raden daaromtrent. Ik wil namelijk trachten - met alle voorbehoud omdat ik van deze zaak slechts de gepubliceerde uitspraak ter beschikking heb - aan de hand van die uitspraak te komen tot een inzicht in de overwegingen, die de beklaagde ertoe brachten deze onontvankelijkheid in te roepen.

Uit het verweer van de beklaagde blijkt, dat de klager een ontslagen boekhouder is van de onderneming in kwestie, die bovendien verschillen van mening had met de controlerende accountant-beklaagde. Zijn ontslag heeft hij kennelijk niet kunnen verwerken; nu zoekt hij zijn recht, ook tegenover de accountant-beklaagde en hij schrikt er in het geheel niet voor terug deze te vervolgen met dat, wat een accountant wel sterk moet aangrijpen: een klacht bij de Raad van Tucht. Voor wie uit dit gezichtspunt de klachten en de uitspraak daarop leest, vormt zich wel een duidelijk beeld van deze meningsverschillen en van de wijze, waarop zij door klager naar voren zullen zijn gebracht en gehandhaafd zonder zich ook maar enigermate door de argumenten van de accountant-beklaagde te laten overtuigen. Integendeel, noch de beklaagde, noch de Raad van Tucht kunnen hem overtuigen. En als dan de Raad van Tucht hem uitvoerig gemotiveerd in het ongelijk stelt, vindt hij nieuwe beschuldigingen, maar nu gericht tegen de hem ongelijk gevende Raad van Tucht zelf. En het lijkt niet gewaagd te veronderstellen, dat hij met weer andere beschuldigingen verder zou strijden, indien er op de voor hem vernietigende uitspraak van de Raad van Beroep cassatie mogelijk zou zijn.

Hoe komt hier in de gedachte de beschrijving, die dr. H. van der Hoeven geeft van de pseudo-querulantie ⁵⁾: „Het zijn die individuen bij wie de strijdlust, de overdreven kwetsbaarheid en teergevoeligheid van het rechtsbesef, de zelfzuchtige overgevoeligheid en de aanmatigende behoefte om zich als martelaren der rechtvaardigheid op te werpen, individuen zeg ik, bij wie deze eigenschappen een vorm aannemen, die niet meer binnen de perken van het normale gedoogd kan worden. Van het ene proces vallen zij in het andere en ongekend is soms de virtuositeit waarmee zij alle middelen van aanval en verweer (het doel heiligt ze zonder onderscheid) in het veld voeren, tot de strijd is uitgestreden.”

Wanneer de betrokken accountant in zijn onder de huidige omstandigheden toch reeds drukke dagtaak wordt opgeschrikt door de toezending van het afschrift van de klacht, dan verrijst achter deze klacht het beeld van de klager: een moeilijk mens, niet te overtuigen, halsstarrig in zijn meningen, gegriefd door een naar zijn mening ongerechtvaardigd ontslag. En de accountant, van nu af beklaagde, ziet vóór zich een zee van onaangenameheden, tijdverlies voor verweerschrift en behandeling, vonnispublicatie (zij het anoniem). Overtuigd, als accountant geheel correct gehandeld te hebben, kan hij de ratio van deze klachtbehandeling niet zien. De klager heeft naar zijn mening geen wezenlijk belang, slechts querulantie dringt hem.

De gedachte, dit alles af te houden komt in hem op. Maar hij realiseert zich, dat hij de klager nimmer onontvankelijk zal kunnen doen verklaren op grond van diens karaktereigenschappen; het zijn de feiten zelf, die het wezen van de klacht uitmaken, niet de persoon van de klager. Hij weet het en toch bevredigt het hem niet. Het kan z.i. niet de bedoeling van de tuchtrecht-

⁵⁾ Psychiatrie, derde deel blz. 80.

spraak zijn, dat op zichzelf zinloze klachten het tuchtapparaat in werking stellen. Voor deze gedachtengang vindt hij een redenering: „Klager is als boekhouder werkzaam geweest bij X en op door deze ontslagen. Noch als employé, noch als ontslagen employé heeft hij enig belang bij de jaarrekening van X, terwijl hij evenmin een persoon is, die in het kader van het maatschappelijk verkeer uit hoofde van enig belang „vertrouwen” aan beklagde heeft geschonken. Het zou in strijd zijn met de reglementen van het N.I.v.A., althans met hun strekking, indien verschillen van mening tussen de met de controle belaste accountant en de boekhouder van zijn cliënt omtrent de juistheid van de door de accountant goedgekeurde jaarrekening zouden kunnen worden uitgevochten voor de tuchtcolleges van het Instituut”.

En hij voegt nog daaraan toe: „dat dit temeer klemmt, indien - zoals in casu het geval is - de partijen of personen die bij de goedgekeurde jaarrekening belang hebben, het met de accountantsverklaring eens zijn; op al welke gronden beklagde A meent, dat de klacht reeds hierom ongegrond moet worden verklaard.”

Het is de letter, die doodt, maar de geest, die levend maakt en naar deze levende geest moet recht geschieden, niet naar de dode letter van een reglement, dat behandeling van een ongerechtvaardigde klacht zou eisen.

Zijn reactie is na de voorgaande beschouwingen geheel begrijpelijk. De Raad van Tucht zal allereerst deze exceptie dienen te overwegen en - zo hij haar juist oordeelt - de onontvankelijkheid van klager moeten uitspreken; aldus zal een zinloze behandeling van een even zinloze klacht voorkomen worden.

Maar dit alles strandt op de Raad van Tucht. Uitvoeriger - omdat uitvoeriger verweer gevoerd is - dan in de gereleveerde uitspraak in geval no. 7 van 1958 spreekt zij zich thans uit: „dat de Raad beklagde in dit betoog, hetwelk in wezen de ontvankelijkheid van de klacht raakt, niet kan volgen; dat immers art. 11 van het Reglement op de Tuchtrechtspraak generlei beperking aanlegt ten aanzien van de personen, die een klacht kunnen indienen en dit evenmin doet ten aanzien van de beweegredenen, die tot het indienen van een klacht hebben geleid; zodat het simpele feit, dat, door wie dan ook, een klacht bij de Raad is ingediend, noodzakelijk medebrengt, dat daarmede dient te geschieden, hetgeen het bedoelde Reglement voorschrijft; dat evenmin de strekking van het Reglement op de Tuchtrechtspraak een beperking met zich brengt, zoals door beklagde gewild;

dat trouwens als eenmaal in een klacht bepaalde gedragingen aan de Raad van Tucht zijn medegedeeld, welke kunnen opleveren gedragingen als bedoeld in art. 1 van het Reglement op de Tuchtrechtspraak, het in het belang van het Instituut en zelfs bij een uiteindelijke afwijzing van de klacht ook dikwijls in het belang van het betreffende lid kan zijn, dat deze klacht wordt onderzocht, waarbij het niet ter zake doet, van wie de klacht afkomstig is;

dat de Raad de onderhavige klacht slechts buiten behandeling zou hebben mogen - en dan ook zou hebben moeten - stellen, indien zich een der vier gevallen, in art. 18 lid 3 van het Reglement op de Tuchtrechtspraak opgenomen, had voorgedaan, doch geen dier feiten zich in feite heeft voorgedaan”.

En de gehele behandeling van de klacht vindt ongestoord voortgang.

Doch dan geschiedt er iets, dat even verwondering kan wekken. Als de geheel in het ongelijk gestelde klager in beroep gaat, handhaaft beklagde *niet* zijn verweer tot onontvankelijkverklaring. En toch doet de Raad van Beroep een expliciete uitspraak op dit punt:

„dat beklagde in eerste instantie de stelling heeft verdedigd, dat oorspron-

kelijk klager niet ontvankelijk zou zijn in zijn klacht, omdat hij hierbij geen enkel belang heeft, terwijl hij evenmin een persoon is, die in het kader van het maatschappelijk verkeer uit hoofde van enig belang „vertrouwen” aan beklaagde's maatschap heeft geschonken; dat de Raad - hoewel beklaagde in beroep te kennen heeft gegeven deze stelling niet langer te handhaven - volledigheidshalve het te dezen aanzien door de Raad van Tucht ingenomen standpunt volkomen onderschrijft en mitsdien van oordeel is, dat oorspronkelijk klager terecht in zijn klacht werd ontvangen.”

Het lijkt, alsof de Raad van Beroep uitdrukkelijk het belang van deze conclusie wil onderstrepen: niet naar de letter, maar naar de *geest* van dit reglement zal elke klacht, die met voldoende feitelijke grondslag volledig en duidelijk is, worden berecht, ongeacht de persoon of de beweegredenen van de klager.

Als men in een rustig avonduur deze uitspraken leest, dan kan het even stil worden binnenin. Dan realiseert men zich, dat er velerlei omstandigheden kunnen zijn, die tot een ongerechtvaardigde klacht aanleiding kunnen geven: personeel van de cliënt, dat - misschien mede op advies van de accountant - wegens ongeschiktheid, onbekwaamheid, of om welke reden dan ook, ontslag krijgt. Eigen assistenten, misschien zelfs medewerkers van de accountant, met wie hij het dienstverband heeft moeten verbreken en die uit querulantie of om in een schadevergoedingsprocedure een tuchtspraak als middel te gebruiken een klacht indienen.

Fraudeurs, wier verdediger voor de rechtbank de schuld van zijn cliënt tracht te verkleinen door de accountant van onvoldoende controle te beichten.

Cliënten mogelijk, zoals mij onlangs een collega verzekerde: „ik heb een conflict met commissarissen, waarin ik niet mag toegeven. Het is nog niet gebeurd, maar ik wacht met spanning op het moment, waarop men mij gaat chanteren met de Raad van Tucht.”

Elke collega zou deze opsomming met vele mogelijkheden kunnen aanvullen en elk hunner zal zich realiseren, dat in veel gevallen het indienen van een klacht niet erg moeilijk zou zijn. Al ons werk, al voelen we de noodzaak van een redelijke grondslag, nauwgezetheid en objectiviteit nog zo sterk, blijft mensenwerk, blijft vaak ook een afwegen van verantwoordelijkheid tegenover belangen van cliënt en maatschappelijk verkeer, terwijl er toch geen mogelijkheid is al diegenen, die kunnen of willen klagen, alle achtergronden en overwegingen te doen kennen. En dan behoeft een klager - de besproken en ook andere uitspraken bewijzen het - maar weinig uit deze achtergronden te elimineren, om tot een gefundeerd lijkende klacht te komen.

Dan kan ik mij begrijpen, dat de accountant met een lichte huiver tegenover dit tuchtrecht staat.

Maar dan wordt mij evenzeer duidelijk, waarom hij tegelijkertijd een zekere trots voelt ten opzichte van zijn beroepsorganisatie, die zulk een tuchtrecht handhaaft. En het is waarlijk wel een reden om trots te zijn op een beroep, dat zijn normen zo hoog durft stellen.

Dit temeer, omdat bij de totstandkoming van de opvolgende tuchtreglementen artikel voor artikel is bestudeerd en daarna bediscussieerd in een nauwlettende zorg om tot een goed en ook naar buiten vertrouwenwekkend reglement te komen, maar dat daarbij nimmer door enig collega - ondanks ijverig naspeuren heb ik daarvan althans geen enkele aanwijzing kunnen vinden - ook maar de minste poging is gedaan, dit klachtrecht in te perken.

Toch zou men zich de vraag kunnen stellen - in het bijzonder na een tuchtuitspraak als de bovengeschetste - of niet moet worden overwogen maatregelen te nemen die een dergelijk misbruik van het tuchtrecht tegengaan.

Raadpleegt men daartoe andere tuchtregelingen, dan ligt daarin niet een duidelijk antwoord.

De wet op het notarisambt (9-7-1842 S20) geeft niet aan of er enige beperking in het klachtrecht bestaat. Wel bepaalt zij in art. 73d dat bij schending van geheimhoudingsplicht slechts geklaagd kan worden door degene, te wiens aanzien de schending plaats vond.

De advocatenwet (23-6-1952 S 365) kent geen beperkingen, evenmin als de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie.

Een beperking ligt wel in de Schepenwet (1-7-1909 S219) waar een klacht moet worden ingediend door of op last van het hoofd van de scheepvaartinspectie, door de eigenaar, door een of meer van de assuradeuren, bevrachters, schepelingen, passagiers of andere opvarenden.

Enig meer houvast geeft de Medische Tuchtwet. Omtrent de werking van deze wet verschenen zeer lezenswaardige artikelen in „25 jaar medisch tuchtrecht“, waaraan ik deze beschouwingen ontleen ⁶⁾. De Medische Tuchtwet (2-7-1928 S222) bepaalt, dat een klacht kan worden ingediend door een rechtstreeks belanghebbende. De Voorzitter van het Medisch Tuchtcollege stelt, na het inkomen van een klacht, een voorlopig onderzoek in. Blijkt de klager niet te voldoen aan het criterium „rechtstreeks belanghebbende“, dan verklaart het College de klager zonder verder onderzoek niet-ontvankelijk.

In de memorie van toelichting worden als rechtstreeks belanghebbenden genoemd: patiënten, fondsen of andere instellingen waarbij de arts, tandarts, vroedvrouw of apotheker ingeschreven of in dienst is. Zij allen komen in meer of mindere mate op voor subjectieve belangen.

Echter kan ook het algemeen belang tuchtrechtelijk optreden eisen. In dat geval is de inspecteur van het staatstoezicht op de volksgezondheid of op het krankzinnigenwezen de aangewezen klager. De minister noemt hem „los van plaatselijke en persoonlijke bijzonderheden, die zo menig gevalodeloos zullen vertroebelen; hij staat tegenover medici en patiënten onafhankelijk.“ Uit de bovengenoemde artikelenreeks blijkt, dat hij ingeval van een klacht een sterke bemiddelende plaats inneemt en veelal het indienen van ongerechtvaardigde klachten kan voorkomen.

Ook fungeert hij als apparaat van vooronderzoek, hetgeen enige gelijkenis vertoont met de Kamer van Vooronderzoek, die Kastein bepleit in zijn „Beschouwingen over de Tuchtrechtspraak“ ⁷⁾. Doch Kastein gaat daarbij niet verder dan het „pasklaar maken van de zaak voor de Raad van Tucht“ (blz. 15).

Deze Kamer zou de bevoegdheid moeten hebben klager en beklaagde te horen, getuigen en deskundigen op te roepen, kennis te nemen van aangevoerde stukken, teneinde dit in overzichtelijke vorm aan de Raad van Tucht ter berechting door te geven (blz. 16).

Deze Kamer zou echter ook de beslissing over al of niet vervolging moeten worden opgedragen (blz. 16). Kennelijk is hier bedoeld het toetsen aan de formele eisen van art. 18. Wat moet de Kamer nu doen indien zij bij het vooronderzoek reeds constateert - en in het onderhavige geval meen ik dat

⁶⁾ 25 jaar medisch tuchtrecht. Bijzondere uitgave van Verslagen en Mededelingen betreffende de Volksgezondheid, juli 1955. Landsdrukkerij.

⁷⁾ De Accountant, 38e jaargang no. 8, mei 1952.

zij dit zeker zou doen - dat een klacht op onzuivere motieven gedaan en ongerechtvaardigd is? Kan zij dan de klacht buiten behandeling laten als „kennelijk ongegrond” (art. 18)?

Doch dan treedt de Kamer in beoordelingen, die naar mijn mening aan de Raad van Tucht zelf moeten blijven voorbehouden.

Ook deze Kamer van Vooronderzoek kan dus niet - en dat was ook zeker niet de bedoeling van Kastein - het in dit geval bemiddelend orgaan zijn dat de Inspecteur van het staatstoezicht op de volksgezondheid in het medisch tuchtrecht vormt.

Ook is de verhouding van de medicus tot zijn patiënt een andere dan die van de accountant tot zijn relaties. De medicus richt zich geheel op de patiënt, met uitsluiting van alle anderen in een zeer ver gaande geheimhoudingsplicht.

De accountant richt zich in de eerste plaats niet tot zijn cliënt, doch met openlijke verklaringen tot het maatschappelijk verkeer. In feite is dat verkeer vrijwel onbegrensd en van dat verkeer is hij de vertrouwensman. Dan past het hem ook daarvan alle consequenties te aanvaarden, ook die van het onbeperkte klachtrecht, met alle risico van dien. Dit kan het vertrouwen in de stand van de accountants slechts ten goede komen. En dus wordt mijn eindconclusie, dat ook de onderhavige uitspraak geen aanleiding behoort te geven tot een wijziging van ons reglement op de tuchtrechtspraak op dit punt.

Maar mag ik dan deze tuchtrechtelijke mijmeringen besluiten met een eresaluut aan de mij onbekende collega, die de door mij besproken behandeling heeft moeten ondergaan terwille van de hoogheid van ons beroep.
